

INSPECTEURS PRATEN MET OUDERS EN KINDEREN

Is het inspectiebezoek een toneelstukje, waarbij het er vooral om gaat de administratie 'op orde' te hebben? Veel onderwijzers zien het zo, blijkt uit een in april gehouden enquête. Maar het inspectietoezicht gaat veranderen: in de toekomst gaat het ook om sfeer, veiligheid en communicatie. TEKST SUSAN DE BOER

Ook schoolklimaat telt mee bij nieuw inspectie toezicht

Het gedifferentieerde inspectietoezicht van de toekomst let ook op de ontwikkelingen binnen de school. Naast de oordelen 'zeer zwak', 'zwak' en 'basiskwaliteit' gaat de inspectie in de toekomst ook het oordeel 'goed' uitspreken. Daarmee wordt meer recht gedaan aan goede ontwikkelingen in de school, is de gedachte. Op dit moment voert de onderwijsinspectie een aantal pilots uit om het nieuwe beleid te toetsen. Op ongeveer 150 scholen is al zo'n pilot uitgevoerd. Een inspectiebezoek brengt administratieve werkzaamheden met zich mee. De inspectie vraagt naar plannen en protocollen, dus het papierwerk moet op orde zijn. Hoe verandert dat in de vernieuwde opzet? "Het is nog steeds een enorme voorbereiding, maar wel totaal anders", zegt

Jos Koopman, directeur van christelijke basisschool Eben Haëzerschool in Goedereede-Havenhoofd. In februari ontving het schoolteam twee onderwijsinspecteurs voor een uitgebreid bezoek. "We moesten onszelf van tevoren beoordelen aan de hand van tien kwaliteitsgebieden. Dat gaat over opbrengsten, onderwijsaanbod, onderwijsproces, didactisch handelen en ondersteuning. Maar ook, en dat is nieuw, over de sfeer op school, het klimaat, de veiligheid, de communicatie en onze ambities. De school wordt breder dan vroeger in kaart gebracht. Die zelfevaluatie moesten we, samen met onderliggende documenten, uploaden naar de website van de inspectie." Anneke Zantboer, directeur van rooms-katholieke basisschool De Vosseschans in Ter Aar, vindt het een verbetering dat de bezoekende inspecteur goed is voorbereid. "Daardoor kan hij gericht kijken en vragen stellen." Dat een inspectiebezoek gepaard gaat met een zekere mate van administratieve en organisatorische druk is onvermijdelijk, vinden de schoolleiders.

Mindmap Een andere vernieuwing is dat de inspecteurs niet alleen met directie en teamleden praten, maar ook met ouders en kinderen. "Aan de hand van een mindmap nodigden zij ouders uit bij onderwerpen als onderwijsresultaten, ambities en veiligheid hun opvattingen weer te geven", vertelt Koopman. Janny Wolfert, intern begeleider op de Eben Haëzerschool, voegt toe: "De inspecteurs kijken niet meer alleen naar de opbrengsten, het is echt een ander geluid dan vroeger." Ook het gesprek met de kinderen vindt plaats aan de hand van een mindmap. "De kinderen vroegen me of er dan gevraagd zou worden naar taal en rekenen", vertelt Zantboer. "Ik zei: 'Nee, de inspecteur gaat vragen of de juf goed kan uitleggen en hoe het gaat als er een kind gepest wordt'. De kinderen vertelden er later met enthousiasme over."

'ALS EEN SCHOOL GEEN GROEPSPLAN WIL, DAN HOEFT DAT NIET VAN ONS'

Tijdens het bezoek kunnen de lessen gewoon doorgaan. Koopman: "Vroeger zei de inspecteur: 'Ik wil een les begrijpend lezen zien en ik wil kijken in groep 4 en groep 7'. Nu lopen ze de klassen in, blijven even kijken, maken kort een praatje en gaan weer verder. Je hoeft je rooster er niet voor om te gooien. Dat is veel prettiger voor leerlingen die structuurgevoelig zijn en het brengt ook rust in het team." Bovendien is er aandacht voor de ontwikkeling die de school doormaakt. "Wij hebben sinds het vorige bezoek een aantal vernieuwingen opgepakt, zoals de invoering van 'boeiend onderwijs'. Daarnaast hebben we

De Eben Haëzerschool in Goedereede-Havenhoofd ontving in februari twee onderwijsinspecteurs voor een uitgebreid bezoek in het kader van het nieuwe toezicht. Staatssecretaris Sander Dekker kwam ook mee naar de pilotschool.

veel aandacht voor zowel het kind dat extra ondersteuning nodig heeft, als het kind dat extra uitdaging nodig heeft. Daar kijkt de inspecteur dan speciaal naar." Zantboer heeft vergelijkbare ervaringen: "Van tevoren had ik aangegeven dat we veel werk maken van instructie. De inspecteur lette daar dus op en zag ook dingen die wij zelf nog niet zo goed hadden gezien. De inspecteurs praten niet alleen met directie en teamleden, maar ook met ouders en kinderen."

**DAT EEN INSPECTIEBEZOEK
GEPAARD GAAT MET EEN ZEKERE
MATE VAN ADMINISTRatieve EN
ORGANISATORISCHE DRUK IS
ONVERMIJDELIJK**

Uitgestelde feedback Het feedbackgesprek na het bezoek vindt niet dezelfde dag plaats, maar een of meer dagen later. Koopman: "De dag zelf krijg je een voorlopige terugkoppeling. Later volgt er een gesprek over de bevindingen met het managementteam, de algemeen directeur

Pilotschool De Vosseschans in Ter Aar

en een paar teamleden." Janny Wolfert: "Dat was een open en prettig gesprek, er is een basis van vertrouwen en dat voel je." Ook Zantboer is te spreken over de uitgestelde feedback. "Meteen na zo'n bezoek is de sfeer een beetje emotioneel. Je bent als leraar zo kwetsbaar. Je wilt je van je beste kant laten zien, maar je hebt te maken met kinderen en die reageren zoals ze reageren. Een week later is het allemaal gezakt en sta je weer in de professionele modus." Het feedbackgesprek is ook anders van toon, vertellen de schoolleiders. "Waar wij bijvoorbeeld tegenaan lopen, is dat je maatwerk wilt leveren maar aan het eind van de rit toch gestandaardiseerde Cito-toetsen moet afnemen", zegt Koopman. "Een ander knelpunt is de financiële rompslomp rond Passend onderwijs. Over deze onderwerpen hebben we een goed gesprek gevoerd. We kregen ook tips, wij konden vragen stellen, zij stelden vragen. We kunnen er echt wat mee." Dat is ook de ervaring van Zantboer: "Je krijgt gratis advies. We zouden meer kunnen doen aan het eigenaarschap bij het team bijvoorbeeld. We hebben ook gepraat over de uitdaging die we zien om kinderen die iets extra's aankunnen op een goede manier te bedienen. We hebben een plusklas, maar hoe sluit dat aan bij de reguliere klas? Over die dingen hebben we van gedachten gewisseld. Ik kijk er met een positief gevoel op terug."

Grofmazig De schoolleiders zijn blij dat er aandacht is gekomen voor de mensen die het werk doen en voor de sfeer die zij op school creëren. Toch blijven de opbrengsten het belangrijkste en het blijft de vraag hoe rechtvaardig het oordeel daarover is. Zantboer: "Ik vind de manier waarop de inspectie naar leerlingresultaten kijkt erg grofmazig. De gemiddelde Cito-score is nog steeds bepalend voor het oordeel over de school. Bij de interpretatie van die resultaten wordt gekeken naar aantallen gewichtenleerlingen. Maar er spelen zoveel factoren mee! Wij laten alle kinderen toe, ook degenen die het gemiddelde drukken. Bij ons gaat het om de vaardigheidsgroei die een kind ten opzichte van zichzelf doormaakt. Een voorbeeld: wij toetsen de kinderen op jonge leeftijd op woordenschat en taal. Bij veel leerlingen is hierop een flinke inhaalslag nodig. Dat doen we dan en in mijn ogen hebben we dat goed gedaan. En dan zegt de inspectie dat we gezien de leerlingenpopulatie beter zouden moeten presteren. Ik vind dat de inspectie moet nagaan hoe de directeur tegen de leerlingenpopulatie aankijkt."

**'IK VIND DAT DE INSPECTIE
MOET NAGAAN HOE DE
DIRECTEUR TEGEN DE LEERLING-
POPULATIE AANKIJKT'**

Nieuw is onder andere dat de inspecteurs niet alleen met directie en teamleden praten, maar ook met ouders en kinderen. "Gesprekken met leerlingen leveren veel op."

"Als een directeur meer leerwinst heeft geboekt dan je eigenlijk kunt verwachten, dan heeft hij of zij een goed verhaal en daar luisteren we dan ook naar", zegt onderwijsinspecteur Kees Theunis. Theunis heeft nu zes keer een 'vernieuwd toezicht'-bezoek gebracht. "De grote verandering is dat we breder kijken. Onderwijs is voor de kinderen. Dat komt beter over het voetlicht nu ook andere aspecten aan bod komen. Wij vinden het ook fijn om terug te geven wat we goed zien gaan en waar we verbeterpunten zien. Maar bij scholen die niet goed presteren, blijven we streng." Met het bevragen van ouders en leerlingen wil de inspectie de onderzoeksmethodieken uitbreiden. "We onderzoeken of deze aanpak meerwaarde heeft. Ik vind dat gesprekken met leerlingen veel opleveren." Over administratieve druk wil Theunis graag een misverstand uit de wereld helpen: "De administratie moet werken voor de school zelf. Als een school geen groepsplan wil, dan hoeft dat niet van ons. Natuurlijk verwachten we wel dat ze goed plannen."

**'HET FEEDBACKGESPREK VINDT NIET
OP DEZELFDE DAG PLAATS EN IS
OOK ANDERS VAN TOON'**

Waardevol Het is belangrijk dat er inspectie is, vinden Koopman en Zantboer. "Je krijgt mensen over de vloer die heel veel scholen zien en een helikopterview hebben. Hun inzichten zijn waardevol", zegt Zantboer. Koopman laat de andere scholen van Goeree-Overflakkee mee profiteren. "Met de tips die wij gekregen hebben van de inspectie, kunnen ook de andere scholen hun voordeel doen. Zo leren we van elkaar."

De enquête over het inspectiebezoek is uitgevoerd door de Algemene Onderwijsbond.